

FÖRVALTNINGSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 26/2002 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården

Till social- och hälsovårdsutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 20 september 2002 en proposition med förslag till lag om ändring av lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (RP 144/2002 rd) till social- och hälsovårdsutskottet för beredning och bestämde samtidigt att förvaltningsutskottet skall lämna utlåtande om frågan till social- och hälsovårdsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Jouko Narikka, social- och hälsovårdsministeriet
- regeringsråd Arto Sulonen, inrikesministeriet
- konsultativa juristen Antero Jaakkola, Finlands Kommunförbund.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås att fördelningen av kostnaderna för den kommunala social- och hälsovården mellan stat och kommuner skall ändras i lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården. Statens andel höjs från 25,36 % till 26,87 % av de kalkylerade kostnaderna. Kommunernas andel av kostnaderna sjunker i motsvarande grad från 74,64 % till 73,13 %.

Regeringen föreslår dessutom att den bestämmelse som gäller höjning av kommunens självfi-

nansieringsandel på grund av minskade utgifter för utkomststödet skall ses över. Det nya särskilda stödet till invandrare har minskat utgifterna för utkomststödet. Därför föreslår regeringen att statsandelen för driftkostnaderna för social- och hälsovården reduceras.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2003 och avses bli behandlad i samband med den. Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 januari 2003.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Kommunalekonomi. Under 2001 blev den kom-

munala ekonomin bättre i hela landet. Årsbidraget förbättrades i alla kommungrupper utom i grupperna med färre än 2 000 och fler än

100 000 invånare. I år är det finansiella läget sammantaget sett gott.

Staten och Finlands Kommunförbund har bedömt att kommunernas finansiella läge kommer att försämrats avsevärt 2003. Samtidigt har allt färre kommuner ett negativt årsbidrag. Det försämrade finansiella läget beror framför allt på minskande skatteinkomster, men också på att kommunerna har fått fler uppgifter och på att kostnaderna har stigit. Att döma av kalkylerna från delegationen för den kommunala ekonomin och förvaltningen sjunker kommunernas årsbidrag från 1,78 till 0,98 miljarder euro. Den samlade kommunala ekonomin kommer att uppvisa ett underskott eftersom årsbidraget inte räcker till att täcka avskrivningar eller nettoinvesteringar. Kommunernas ekonomi beräknas bli ännu sämre under perioden 2004—2006.

Även om en stor del av kommunerna har en balanserad ekonomi finns det kommuner med allvarliga ekonomiska problem över allt i landet och inom flera olika kommungrupper. Det är uppenbart att en stor del av dessa kommuner inte förmår sätta in tillräckligt effektiva åtgärder för att balansera upp sin ekonomi och täcka underskottet. Inte alla kommuner har möjlighet att stå för sina lagfästa uppgifter på behörigt sätt.

Med hänvisning till att många kommuner befinner sig i ekonomiskt trångmål och att den kommunala ekonomin snabbt försämrats anser förvaltningsutskottet att staten måste vidta åtgärder för att trygga kommunernas förutsättningar att ha kvar adekvat basservice. Vi får inte glömma att staten tidigare balanserat upp sin egen ekonomi delvis på bekostnad av den kommunala sektorn (FvUU 25/2002 rd).

Högre statsandelsprocent till social- och hälsovården. Sett i ett kommunalekonomiskt perspektiv har också propositionen med förslag till lag om ändring av 12 § lagen om skatteredovisning och 124 § inkomstskattelagen (RP 123/2002 rd) och propositionen med förslag till lag om ändring av 11 och 43 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet

(RP 140/2002 rd) samband med budgetpropositionen för 2003.

I den aktuella propositionen föreslår regeringen att statens andel av statsandelen till social- och hälsovården höjs med 1,51 procentenheter till 26,87 % av de kalkylerade kostanderna. Höjningen består av tre olika delar.

Enligt en överenskommelse mellan regeringspartiernas riksdagsgrupper föreslår regeringen att statsandelen för driftskostnaderna inom social- och hälsovården höjs med 104 280 000 euro nästa år. Efter vissa poster med begränsat användningssyfte finns det kvar 0,92 procentenheter som kan användas till att höja statsandelarna till kommunerna.

Med hänvisning till det nationella hälsovårdsprojektet och de ökande behoven inom socialt arbete och barnskydd föreslår regeringen att statsandelen höjs med 0,54 procentenheter. Dessutom medför vissa rättelseposter av engångsnatur en höjning med 0,05 procentenheter.

Utskottet finner propositionen behövlig och lämplig och ställer sig bakom förslaget att höja procentsatsen för statsandelen till kommunerna.

Samtidigt påpekar utskottet att den bärande principen med statsandelarna till kommunerna är att kostnadsansvaret relativt sett skall vara oförändrat mellan stat och kommuner. Men avsteg kan göras och har också gjorts i form av indexjusteringar som varit lägre än höjningen i kostnadsnivån. Följaktligen har den kommunala sektorn påförts en större ekonomisk börda för statsandelsuppgifterna. Utskottet ställer som mål att indexjusteringarna av statsandelarna skall göras fullt ut för 2003. Om indexjusteringarna också 2003 följer budgetpropositionen ökar kommunernas kostnadsansvar med cirka 200 miljoner euro perioden 2000—2003 på grund av de ökade kostanderna.

Utlåtande

Förvaltningsutskottet anför som sitt utlåtande

att social- och hälsovårdsutskottet bör beakta det som sägs ovan.

Helsingfors den 25 oktober 2002

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Matti Väistö /cent

vordf. Pertti Turtiainen /vänst

medl. Janina Andersson /gröna

Nils-Anders Granvik /sv

Valto Koski /sd

Esko Kurvinen /saml

Lauri Kähkönen /sd

Pekka Nousiainen /cent

Heli Paasio /sd

Aulis Ranta-Muotio /cent

Pekka Ravi /saml

Petri Salo /saml

Arto Seppälä /sd

Marja Tiura /saml.

Sekreterare var

utskottsråd Ossi Lantto.